

КІБЕРСКВОТИНГ — ДОМЕННЕ РЕЙДЕРСТВО

*Юлія Кордунова, Наталія Кухарська
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів*

У статті розглянуто явище кіберсквотингу, його види та особливості, а також способи вирішення доменних спорів.

Ключові слова: кіберсквотинг, домен, доменне ім'я.

The article deals with the phenomenon of cybersquatting, its types and peculiarities, and also ways how to resolve domain disputes.

Key words: cybersquatting, domain, domain name.

Розвиток Інтернет-технологій призвів до появи нового виду злочинності – кіберсквотингу. Термін «кіберсквотинг» походить від англійського слова «squatting», що означає самовільне захоплення землі.

Під кіберсквотингом розуміють незаконну діяльність, яка полягає у реєстрації доменних імен з метою їх подальшого продажу за значно вищою ціною або з метою отримати прибуток від паразитування на гудвілі чи торговельній марці, що є власністю іншої особи чи організації. Таке собі своєрідне доменне рейдерство. Вперше це явище було зафіксовано в США на початку 90-х років ХХ століття, коли ще реєстрація доменних імен проводилась безкоштовно. Перші кіберсквотери реєстрували короткі та звучні доменні імена, передбачаючи появу шаленого попиту на них.

Як показує статистика в наш час існує близько трьохсот мільйонів зареєстрованих доменних імен. Проте не всі вони використовуються за своїм призначенням. На них або розміщені дані власника, за якими можна зв'язатися з метою їх покупки, або розміщена реклама. Таких доменів є приблизно 45%. Їх власниками є кіберсквотери, які переслідують ціль заробити на них.

Слід зауважити, кіберсквотерів насправді цікавлять не всі підряд доменні імена. Існують певні критерії, за якими вони здійснюється підбір доменних імен, перспективних з їх точки зору. Залежно від критеріїв і тактики, яку використовує кіберсквотер, сферу діяльності під назвою кіберсквотинг можна поділити на кілька видів.

- Продаж коротких доменних імен. Велику популярність серед хапперів мають доменні імена, які мають невелику кількість символів. Два, три, чотири символи в доменному імені є дуже доречні. Велику роль у визначенні ціни, за якою можна перепродати домен, відіграє його лексичне значення. Такі доменні імена як *eda.com*, *yes.com*, *kino.com*. користуються високою популярністю серед користувачів мережі.
- Брендний кіберсквотинг – реєстрація і продаж доменних імен, що містять точні або схожі назви компаній, торгових марок, Інтернет-магазинів. Наприклад це такі сайти, як: *microsoft.com*, *coca-cola.ua*, *mts.ru*. Цей вид кіберсквотингу називають «чорним» бізнесом, так як порушуються авторські права компаній. Такі спекуляції з доменними іменами мають високу ймовірність завершитися в суді. Правда, законні власники товарних знаків часто воліють не судитися, а викупляти захоплені домени.
- Іменний кіберсквотинг. Цей вид діяльності пов'язаний з реєстрацією доменних імен, в яких використовуються імена та прізвища світових знаменитостей. Такий вид кіберсквотингу використовується для реклами і є законним видом бізнесу, адже не викликає прецеденту порушення прав. Заробіток на ньому може бути навіть дуже непоганим, якщо взяти до уваги той факт, що відвідуваність таких доменів – кілька десятків тисяч відвідувачів на добу.
- Галузевий кіберсквотинг. Це реєстрація і продаж доменних імен, що позначають або співзвучні з послугами, предметами, товарами. Це, наприклад, сайти *seo.com*, *doctor.ru*, *foto.de* та інші. Галузевий один з найпопулярніших видів кіберсквотинга. Такі доменні імена легко сприймаються і на слух, і візуально, швидко запам'ятовуються, а це позитивно впливає на їх ранжування у пошукових системах. При цьому відсутня можливість втратити такий домен через порушення чіїх-небудь прав.

- Географічний кіберсквотинг. Цей вид кіберсквотингу полягає у реєстрації доменних імен, в яких використовуються назви географічних об'єктів: континентів, країн, міст, регіонів і т. д. Велику затребуваність мають домени з назвами популярних туристичних напрямків. Наприклад, `egypt.ru` або `tailand.ru` будуть приносити своїм власникам хороший цільовий трафік у пошукових системах.
- Тайпсквотинг. Тут мається на увазі реєстрація доменів дуже схожих з оригіналом, в яких використовується «право на помилку». Багато користувачів, набираючи адресу, допускаються друкарських помилок, через що можуть потрапити на зовсім інший Інтернет-ресурс. Наприклад: замість `www.google.com` користувачі можуть написати `wwwgoogle.com` або `www.guogle.com` та інші. У таких випадках за умови, що такі помилки трапляються часто, кіберсквотер може заробити непогані гроші на рекламі.
- Захисний кіберсквотинг. Цей вид кіберсквотингу не переслідує комерційні цілі. Навіть з назви зрозуміло, що він використовується для захисту від кіберсквотерів. Щоб убезпечити себе від неприємних наслідків кіберсквотингу, власники популярних брендів та й просто завбачливі власники доменів реєструють ідентичні доменні імена у всіх популярних доменних зонах, так само реєструють схожі доменні імена та імена з різними типовими описками. Потім вони просто перенаправляють з них відвідувачів на свій основний домен, де розташований сайт. Наприклад, торгівельна марка, що має у власності `site.ru` може зареєструвати імена `site1.ru`, `site-msk.ru`, `anti-site.ru`.
- Біт-сквотинг. Це реєстрація і продаж доменних імен, запис яких у двійковій системі числення на один біт відрізняється від оригінального імені (наприклад: символ `г` і `2` у двійковій системі мають вигляд `1110010` і `0110010`). Цим користуються кіберсквотери, розраховуючи на помилки модулів оперативної пам'яті DNS-серверів.

Для України кіберсквотинг достатньо новий вид правопорушень. Судових справ щодо захисту доменних імен в Україні порівняно мало, доменні спори лише починають розглядатись судами. І це не говорить про досконалість законодавчої бази нашої країни, а скоріше є свідченням слабого розуміння важливості Інтернету українським бізнесом. На жаль, національна правова база України не має спеціалізованих актів, що можуть регулювати цю сферу відносин. На сьогоднішній день, джерелами норм, якими керуються при вирішенні доменних спорів, є Цивільний кодекс України, а саме книга 4, Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Закон України «Про телекомунікації».

До речі, в Європі, на відміну від України, нарівні з судами досить поширеним є вирішення спорів навколо доменних імен в позасудовому порядку, зокрема, способами альтернативного врегулювання спорів. Наприклад, спори вирішуються в порядку процедури UDRP – єдиної політики вирішення спорів щодо доменних імен, затвердженої ICANN (організація, яка на міжнародному рівні вирішує питання функціонування мережі Інтернет, в тому числі стосовно доменів).

Спори за зазначеною процедурою можуть розглядатися п'ятьма акредитованими організаціями (Approved Dispute Resolution Service Providers), серед яких: Азіатський центр з вирішення доменних спорів; Національний арбітражний форум; Центр VOIB з арбітражу та посередництва; Чеський арбітражний суд; Арабський центр з вирішення спорів.

Розгляд спорів за процедурою UDRP часто є більш простим, передбачуваним і дешевим способом захисту прав у порівнянні зі зверненням до національних судів.

Заради справедливості слід зауважити: цю систему вже запропоновано впровадити в Україні. Зокрема, компанія «Хостмастер» – представник адміністратора домену .UA – порушувала питання про використання цього альтернативного способу вирішення доменних спорів. Однак, ініціатива поки що залишилася на рівні заяв.

У підсумку – від кіберсквотингу виграють одиниці, а програємо всі ми.

Література

1. Киберсквотинг и киберсквотеры. [Электронный ресурс] // Режим доступа : http://www.internet-technologies.ru/articles/article_833.html.
2. Види кіберсквотингу. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://creativesite.org/news/2009-12-21-431>.